

Jana Vanišová: Pokus o historiografickou komparaci Gukanšó a Džinnó šótóki

Posudek vedoucího DP

David Labus

Předkládaná práce srovnává dvě důležitá díla japonského středověkého písemnictví – *Gukanšó* a *Džinnó šótóki*. Vzhledem k významu obou děl je tento pokus vrhnout světlo na středověké dějiny bezesporu cenný i vzácný. Navíc tato volba je podložena trvalejším zájmem, neboť diplomantka se uvedeným tématem zabývala již ve své postupové práci. Historiografická komparace je úkol značně obtížný, náročný na množství relevantní literatury, nutí autora jít do hloubky, nedává mu příliš únikového prostoru a vyžaduje erudici. V tomto smyslu je sympatické, že si diplomant takový úkol vytkne, otázkou samozřejmě je, nakolik jej zvládne.

Členění práce – považuji za zásadní problém celé práce. Osnova je chaotická, postrádá přehledné vnitřní hierarchické členění. Nejde pouze o psaní číslic, ale o skutečnou strukturu – je třeba jasně nazvat jednotlivé celky. Čtenář se může orientovat pouze podle zarovnání, což je nedostačující, viz např. názvy mezi s. 12 a 25 (ukázat). Důsledky absence řádu v Osnově jsou pak patrné v celém díle – proč diplomantka o motivech díla píše (na s. 17 a 18) v oddíle „Gukanšó“, které je součástí biografické kapitoly „Džien“ a ne později, kde se zabývá ideologickým pozadím, motivy apod.? Vůbec je otázkou, zda je vhodné zařadit do biografické kapitoly podkapitulu o popisovaném díle, které zde může být pouze zběžně načrtnuto. Rovněž zařazení oddílu Dějinný rozsah a rozdělení, zařazený těsně po oddílu Účel, před nímž je Doba vzniku, nepůsobí příliš logicky. O účelu sepsání obou děl rovněž pojednává na několika místech, což samo o sobě není zrovna šťastné (viz věta na s. 36 nahoře: „Právě za tímto účelem, změny současného stavu..., musela díla obsahovat i popis událostí své současnosti...“). Dále oddíl Doba vzniku se svou povahou hodí mnohem víc někam na úvod díla, než za biografické oddíly. V Osnově jsou samozřejmě patrné jednotlivé celky, resp. srovnávací kritéria, nicméně značně torzovitě. V Závěru se až příliš často opakují informace, často již několikrát řečené, takže příliš nového se zde čtenář nedozví.

Formální stránka – Místy se objevuje nejednotnost v transkripci (míchání české a anglické), některé momenty by si zasloužily víc pozornosti – např. vysvětlit znak „管“ pouze jako „opilecké řeči“ je neúplné (standardní znakový slovník (přes 9000 hnízdových znaků, nakl. Shogakukan, sest. Hayashi) vůbec takový význam neuvádí). Poznámkový aparát hodnotím jako uspokojivý – stává se pomalu zvykem používat znaky, což by se hodilo přinejmenším pro identifikaci zmiňovaných děl, nebo pro pojmy ze s. 39 vážící se k termínu mappó. Použití znaků vnázvu kapitoly jiným fontem v klíčovém pojmu dóri na s. 43 nepovažuji za vhodné. Občas chybí odkazy, někde se vyloženě nabízejí (překlad Džinnó šótóki na s. 23 do češtiny), zejména při použití uvozovek, naznačujících vypůjčení si pojmu (s. 32, „zloděj...“). Použitá literatura je celkem slušná, i když pouze druhotná, bez pramenů.

Pravopis a stylistika – tu a tam se vyskytují nepříjemné chyby ve shodě podmětu s přísudkem (za všechny s. 8) v někdy překvapivě přehledných situacích, tu a tam činí potíže psaní velkých písmen („Japonština“ s. 10) a mnohde bohužel i diakritika. Jazykový projev považuji jako celek za celkem kultivovaný.

Obsahová stránka – V Úvodu bych uvítal jasné i podrobnější vyjádření na téma, z jakého vydání toho či onoho díla autorka vycházela, velmi nejasně pouze naznačuje, že z anglických překladů. I když nemohla pracovat s japonským originálem, přesto je myslím potřebné uvést alespoň přehlednou informaci o historii vydávání obou děl v Japonsku. Jinak se snaží o popis členění práce. Uvítal bych důkladnější polemiku s dosavadními názory, byť jich je pomálu.

Privítal bych též vyargumentovanější názor na přijetí datace sepsání Gukanšó, nikoli prosté konstatování (s. 27), a rovněž vysvětlení pojmu dóri na s. 43 a 44 bez jediné citace zdroje působí rozpačitě. Ohledně oněch „Principů“ kladu otázku, proč je autorka nechává dlouho bez vysvětlující poznámky (od s. 15, pak např. 29)? A proč je píše s velkým písmenem, když to tehdy byl celkem používaný, běžný pojem, už od doby Heian.

Za kladnou hodnotu práce považuji, že autorka se evidentně snaží o vlastní přístup. Dopouští se přitom nevyhnutelných chyb (například časté opakování již řečeného), na druhou stranu ji práce bezesporu posunula kus kupředu, což je vidět z dílčích závěrů. Práce proto spíš připomíná traktát než historiografické srovnání v pravém slova smyslu, i proto, že například heuristická stránka – i vzhledem k nedostatku literatury – není tou nejsilnější. Práci nechci upřít určitou gradaci, nepostrádá živost jazyka a přináší jednotlivé zajímavé poznatky.

Závěr – Celkově práci hodnotím jako skutečný pokus o komparaci v tom smyslu, že v zásadě obsahuje správně zvolená kritéria a směr komparace, ale zůstává mnohde dlužna jednotlivým cílům. Práci však doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

Ve Vinoři, 18. 9. 2008

David Labus

